

Høyesteretts dom 20.04.07, Rt. 2007 s. 561

En ni år gammel gutt hadde bodd store deler av livet i fosterhjem, og saken gjaldt spørsmål om å frata de biologiske foreldrene foreldreansvaret og å gi samtykke til adopsjon av gutten, jf barnevernloven [§4-20](#). Høyesterett bemerket at adopsjon uten foreldrenes samtykke krever særlig tungtveiende grunner, og at det skal legges vekt på barnets eget ønske. Etter en konkret vurdering kom Høyesterett til at vilkårene for adopsjon var oppfylt.

Saksgang:

Trondheim tingrett TTRON-2005-96702

Frostating lagmannsrett LF-2006-10048

Høyesterett, sivil sak, anke, HR-2007-00732-A, (sak nr. 2006/1834)

Parter:

Trondheim kommune (advokat Mette Yvonne Larsen)

mot

A (advokat Venil Katharina Thiis - til prøve), B (advokat Arve Opdahl).

Dommere:

Coward, Stang Lund, Tønder, Skoghøy, Gjølstad.

(1) Dommer **Coward**: Saken gjelder overprøving av fylkesnemndas vedtak om å frata de biologiske foreldrene foreldreansvaret for en gutt og gi samtykke til adopsjon av ham, se barnevernloven [§4-20](#). Spørsmålet er først og fremst om vilkåret i tredje ledd bokstav b om at adopsjonen vil være til barnets beste, er oppfylt.

(2) C, som saken gjelder, er født *.*.1998 og er altså nå ni år gammel. Han hadde en vanskelig start på livet. Han ble født omtrent syv uker for tidlig og lå på sykehuset nærmere en måned før foreldrene fikk ta ham hjem. Da han var omtrent fem måneder gammel, ble han innlagt på sykehus med hjerneblødning, og medisinske undersøkelser gav grunnlag for mistanke om at han over tid var blitt utsatt for fysisk mishandling. Begge foreldrene - A og B - ruset seg på heroin mens de var på sykehuset, og barnevernet ble kontaktet på grunn av dette og mistanken om barnemishandling. Foreldrene ble også anmeldt til politiet, der anmeldelsene senere ble henlagt etter bevisets stilling. Mens gutten var på sykehuset, ble det fattet akuttvedtak om å overta omsorgen for ham, holde ham tilbake på sykehuset og så plassere ham i beredskapshjem ved utskrivningen i august 1998.

(3) I desember samme år traff fylkesnemnda vedtak om omsorgsovertakelse og plassering i fosterhjem for både C og hans tre år eldre halvbror. Foreldrene fikk en viss samværsrett. A brakte vedtaket inn for byretten, som opprettholdt vedtaket, likevel slik at hennes rett til samvær med C ble redusert fra seks til fire ganger i året. Hun anket til lagmannsretten, men trakk senere anken, delvis på grunn av et økende rusproblem. I oktober 1999, da han var ett år og åtte måneder gammel, ble C plassert i fosterhjem hos G og H i X i Gudbrandsdalen, der han fortsatt bor. Fosterforeldrene har lagt til rette for samvær med Cs biologiske familie utover det barneverntjenesten har lagt opp til, blant annet også med flere av besteforeldrene. Den faktiske gjennomføringen av samværene har likevel variert.

(4) Cs halvbror D ble plassert i fosterhjem hos As far og hans samboer, og både de og A, og opprinnelig dessuten B, ønsket at også C skulle bo der. As biologiske familie hadde vanskelig for å akseptere fosterhjems plasseringen i X, slik at det i lang tid ble skapt uro og konflikter omkring plasseringen.

(5) I 2002 kom det opp drøftelser om adopsjon, internt i kommunen og etter en henvendelse fra B med ønske om å la C bli adoptert av fosterforeldrene. Fosterforeldrene var positive til dette, og etter nærmere utredninger vedtok fylkesnemnda 25. april 2005 å frata foreldrene foreldreansvaret for C og gi samtykke til adopsjon av ham.

(6) A brakte vedtaket inn for Trondheim tingrett med påstand om at det ble opphevet. B, som godtok vedtaket, opptrådte som privat part under tingrettens behandling. I tingrettens enstemmige dom 14. desember 2005 ble kommunen frifunnet. Domsslutningen lyder:

"Trondheim kommune frifinnes."

(7) A anket til Frostating lagmannsrett. B opptrådte som privat part også for lagmannsretten. I sin enstemmige dom 3. oktober 2006 ([LF-2006-10048](#)) kom lagmannsretten til at foreldrene ikke skulle fratras foreldreansvaret. Domsslutningen lyder slik:

"1. A fratras ikke foreldreansvaret for C, født *.*.1998.

2. B fratras ikke foreldreansvaret for C, født *.*.1998."

(8) Lagmannsretten bygde på at hovedregelen er at adopsjon ikke skal tillates når det er ønskelig med fortsatt kontakt mellom barn og biologiske foreldre, og retten mente videre at det i denne saken ikke var tilstrekkelige grunner til å fravike en slik hovedregel.

(9) Trondheim kommune har anket til Høyesterett over bevisbedømmelsen og rettsanvendelsen i lagmannsrettens dom. B har som privat part sluttet seg til anken.

(10) For Høyesterett ble det oppnevnt to sakkyndige. Det foreligger en sakkyndig utredning fra den ene av dem, spesialist i klinisk psykologi Karen Hassel, mens den andre oppnevnte har trukket seg fra oppdraget. For Høyesterett er det ellers lagt frem skriftlige erklæringer og bevisopptak fra moren og flere vitner. A anfører for Høyesterett - i motsetning til tidligere -

at hun har omsorgsevne. Saken står ellers i det vesentlige i samme stilling for Høyesterett som for lagmannsretten.

(11) Den ankende part - *Trondheim kommune* - har i hovedsak anført:

(12) Lagmannsretten tar feil når den kommer til at vilkåret i barnevernloven [§4-20](#) tredje ledd [bokstav b](#) - at adopsjon vil være til barnets beste - ikke er oppfylt.

(13) Etter Høyesteretts praksis må det riktignok foreligge sterke grunner for å samtykke til adopsjon mot foreldrenes vilje. Men adopsjon er et barnevernstiltak som må kunne benyttes når noe formål om gjenforening ikke er til stede. Det skal gjøres en konkret vurdering av barnets beste, og det er ikke noe klart skille mellom generelle hensyn og spesifikke hensyn i den enkelte saken. Rettstilstanden er noe uklar når det gjelder om det er tilstrekkelig for samtykke til adopsjon at det i alminnelighet vil være til barnets beste, eller om det også må foreligge spesifikke og individuelle forhold. I alle tilfelle forligger slike forhold her, og saken er ekstraordinær. Dessuten bør den alminnelige betraktning om at det ved varig plassering er bedre for barnet å være adoptert enn fosterhjemsplassert, veie særlig tungt i en sak som her, der gutten har vært plassert helt fra spedbarnsalderen.

(14) Det er ikke noe absolutt hinder for adopsjon at det er ønskelig med samvær mellom barnet og de biologiske foreldrene. Et slik hinder følger verken av lovens ordlyd eller av rettspraksis. En uttalelse i St.meld.nr.40 (2001-2002) er et etterarbeid som er lite faglig underbygd, har liten vekt som rettskildefaktor og ikke er fulgt opp.

(15) [Artikkel 8](#) i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) er ikke til hinder for at det blir gitt adopsjonssamtykke i vår sak. Bestemmelsen må anses å verne også barnets forhold til fosterforeldrene, slik at det kan være en rettighetskollisjon, der landenes skjønnsmarginer må utvides. De adopsjonssakene der Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) har konstatert brudd med [artikkel 8](#), skiller seg fra vår sak ved at de gjaldt adopsjon av barnet etter kort tid i fosterhjemmet, eller gjaldt utilfredsstillende saksbehandling.

(16) Det følger av barnevernloven [§6-3](#) og barnekonvensjonen [artikkel 12](#) at barnets eget ønske skal ha betydning.

(17) I den konkrete vurderingen har lagmannsretten ikke lagt tilstrekkelig vekt på de hensynene som taler for adopsjon. C er et særlig sårbart barn, også sammenliknet med andre barn som er plassert i fosterhjem. Det er spesielt viktig at han ikke blir utsatt for fortsatt uro omkring plassering og samværsordning. Det har vært en usedvanlig sterk motstand mot fosterhjemsplasseringen fra morens familie, særlig hennes far og hans samboer, og det er en risiko for at uroen kan blusse opp igjen hvis det ikke blir adopsjon. At moren nå anfører at hun har omsorgsevne, forsterker risikoen.

- (18) C ønsker å bli adoptert. Han er i særlig grad opptatt av å tilhøre fosterforeldrene.
- (19) Fosterforeldrene har lagt til rette for samvær med de biologiske foreldrene og deres familier langt utover det som har vært fastsatt av myndighetene, og vil også etter en adopsjon opprettholde denne kontakten.
- (20) Trondheim kommune har lagt ned slik påstand:
- "Trondheim tingretts dom stadfestes."
- (21) Ankemotparten - A - har i hovedsak anført:
- (22) Lagmannsrettens rettsanvendelse er riktig, og det er også bevisbedømmelsen når det gjelder de sentrale temaene som er avgjørende for adopsjonsspørsmålet.
- (23) A aksepterer at vilkårene i barnevernloven [§4-20](#) tredje ledd bokstavene [a](#) og [c](#) er oppfylt. Men for bokstav a er det bare på grunn av alternativet om tilknytningen til fosterhjemmet; i dag er ikke alternativet om at hun varig mangler omsorgsevne, oppfylt.
- (24) Kommunen tar feil når den anfører at det er uklart om det er tilstrekkelig at adopsjon i sin alminnelighet vil være til barnets beste, eller om det i tillegg må foreligge spesifikke og individuelle forhold; det går frem av [Rt-2001-14](#) at det siste er riktig. Det må foreligge et ekstraordinært tilfelle, og kommunen har bevisbyrden for det.
- (25) Rettspraksis etter avgjørelsene i [Rt-1997-534](#) og [Rt-2001-14](#) er klar på at det ikke skal gis samtykke til adopsjon når fortsatt samvær med biologisk foreldre blir ansett å være til barnets beste. Denne forståelsen er senere innskjerpet av lovgiveren, se St.meld.nr.40 (2001-2002). Hensynet til likebehandling på legalitetsprinsippets kjerneområde tilsier at prinsippet blir fulgt konsekvent. Myndighetene har plikt etter barnekonvensjonen og EMK [artikkel 8](#) til å sikre et barn under offentlig omsorg kontakt med den biologiske familien.
- (26) Når det gjelder den konkrete vurderingen, er situasjonen for C ikke et slikt ekstraordinært tilfelle der tvangsadopsjon kan rettferdiggjøres ut fra hensynet til barnets beste.
- (27) Særlig sårbarhet hos C kan ikke være et spesifikt grunnlag for adopsjon av ham; han er i dag en trygg og velfungerende gutt. Det er heller ikke riktig at C har en usikkerhet omkring sin tilhørighet. Den sårbarheten han har, ligger i hans bakgrunnshistorie. Den beste måten å vareta dette aspektet på, er å videreføre den positive kontakten han har med sin biologiske familie, særlig moren og halvbroren. Løfter fra fosterforeldrene om fortsatt kontakt, uten rettslig forankring, gir ikke tilstrekkelig sikkerhet for at barnets rett blir oppfylt. Den romsligheten de har vist når det gjelder samvær mellom C og moren og deler av hennes familie, kan være situasjonsbestemt og kanskje ikke først og fremst styrt av hva som er til guttens beste.

- (28) Det C selv har sagt, kan ikke forstås som at han ønsker å bli adoptert.
- (29) Når Cs far går inn for adopsjon, ligger motivasjonen ikke i hensynet til sønnen, men i et ønske om å hevne seg overfor A.
- (30) Hvis C blir adoptert, kan A få et tilbakefall, og det er viktig for gutten at moren har en positiv utvikling.
- (31) A har lagt ned slik påstand:
- "Frostatings lagmannsretts dom av 3. oktober 2006 stadfestes."
- (32) B støtter som privat part anken fra kommunen og tiltrer kommunens anførslers.
- (33) Han understreker at det har vært en tilspisset situasjon mellom barneverntjenesten og den biologiske familien på morssiden, som har kommet med stadige angrep på saksbehandlere i barnevernet. Dette har gått ut over gutten, som har følt uro og manglende forutsigbarhet. Ved en adopsjon vil han få visshet om sin tilhørighet og om at han skal få vokse opp hos fosterforeldrene i X, slik han i flere år har gitt uttrykk for at han vil.
- (34) Også Bs mening har betydning ved avgjørelsen om adopsjon. Den er entydig, utviklet over tid og begrunnet, blant annet i hans egne erfaringer. Det er overhodet ikke grunnlag for As antydninger om hevnmotivasjon.
- (35) B har lagt ned slik påstand:
- Prinsipalt:* Trondheim tingretts dom av 14.12.05 stadfestes.
- Subsidiært:* Frostatings lagmannsretts dom av 03.10.06, domsslutningens pkt. 2, stadfestes."
- (36) Mitt syn på saken:
- (37) Jeg er kommet til at anken fører frem, slik at fylkesnemndas vedtak blir stående.
- (38) Den lovbestemmelsen saken gjelder, er barnevernloven [§4-20](#). Etter første og andre ledd i bestemmelsen kan fylkesnemnda vedta å ta foreldreansvaret fra foreldrene, og samtidig gi samtykke til adopsjon. Tredje ledd gir så vilkårene for slikt samtykke; det heter at samtykke kan gis hvis de følgende vilkårene er oppfylt:
- "a) det må regnes som sannsynlig at foreldrene varig ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg eller barnet har fått slik tilknytning til mennesker og miljø der det er, at det etter en samlet vurdering kan føre til alvorlige problemer for barnet om det blir flyttet og
- b) adopsjon vil være til barnets beste og
- c) adoptivsøkerne har vært fosterforeldre for barnet og har vist seg skikket til å oppdra det som sitt eget og
- d) vilkårene for å innvilge adopsjon etter adopsjonsloven er til stede".

(39) I vår sak er det ikke omstridt at vilkårene i bokstavene a og c er oppfylt, og jeg er enig i dette.

(40) Når det gjelder *bokstav a*, har imidlertid A anført for Høyesterett - i motsetning til for de tidligere instansene - at det utelukkende er Cs tilknytning til fosterhjemmet, se andre alternativ i bestemmelsen, som gjør at vilkåret er oppfylt. Hun mener nå at det ikke kan regnes som sannsynlig at hun varig er ute av stand til å kunne gi barnet forsvarlig omsorg. Jeg ser grunn til å drøfte også dette, selv om det rettslig sett ikke er nødvendig.

(41) Begge foreldrene har en lang fortid med rusproblemer. A kom inn på et opplegg med metadonbehandling - legemiddelassistert rehabilitering - i oktober 2005 og har vært rusfri under hele behandlingen. Det er opplyst at hun har etablert et enkeltpersonsforetak og driver en virksomhet med vasking og maling mv. sammen med sin nåværende samboer, at hun har tatt førerprøven, og at hun har planer om videre skolegang. Men til tross for denne positive utviklingen gir den sakkyndige for Høyesterett klart uttrykk for at A ikke makter å gi C forsvarlig omsorg. I et avsnitt som gjelder både hennes omsorgsevne og guttens tilknytning til fosterhjemmet heter det:

"A har hatt en positiv utvikling etter at hun bestemte seg for å få hjelp for sitt rusproblem og innså at det ble for vanskelig uten den støtten som metadon gir. Hun er ung ufør, er under rehabilitering og har utsikter både til utdanning og arbeid. Det er imidlertid ikke bare rusavhengigheten hun trenger hjelp med, hun har ubearbejdede erfaringer og hun har både pga disse og medfølgende store atferdsvansker i ungdomstiden gått glipp av en normal utvikling. Selv om hennes positive utvikling fortsetter, som det er gode muligheter for, vil det være mange år frem i tiden før hun kan gi et barn en forsvarlig omsorg. Selv om hun i dag fungerer godt i flere sammenhenger, vil hun måtte bruke sin kapasitet på egenutvikling.

C har ikke bodd sammen med sin mor så lenge at han etablerte noen form for tilknytning til henne. Det har altså ikke vært noen tilknytning som skulle ivaretas eller utvikles. Han har utviklet tilknytning og tilhørighet til mennesker og miljø der han bor. Denne tilknytningen kan ikke erstattes. Dersom han skulle miste den, vil han kunne bli rotløs og hans sårbarhet pga tidlig omsorgssvikt, mishandling og flyttinger, vil kunne føre til en svært negativ utvikling."

(42) Jeg nevner at lagmannsretten fant det utvilsomt at også vilkåret om manglende omsorgsevne var oppfylt. Jeg er enig i denne vurderingen.

(43) B har ikke på noe tidspunkt anført å ha omsorgsevne for sønnen. Han har opp gjennom årene hatt flere fengselsopphold for narkotika- og voldsforbrytelser, men også han er nå under legemiddelassistert rehabilitering.

(44) Når det gjelder vilkåret i *bokstav c*, er det ingen tvil om at fosterforeldrene er skikket til å oppdra C som sitt eget barn. Fosterhjemmet omtales utelukkende positivt av sakkyndige og tidligere rettsinstanser. I lagmannsrettens dom uttales det slik:

"G og H er beskrevet som omsorgsfulle, ressurssterke, rause, varme mennesker, med et solid nettverk. De har bidratt til at C har fått ha kontakt med sin biologiske familie, og de har også gjennom årene bidratt til samvær ut over minstesamværet, og at samvær har blitt gjennomført i tilknytning til As bolig på Stjørdal. De har begge møtt og forklart seg for lagmannsretten, og lagmannsretten har derigjennom fått bekreftet de beskrivelser som er gitt av dem. Deres forsikringer om at de elsker C som sin egen, at de bare vil hans beste og at han, så langt det er opp til dem, skal være hos dem, legges til grunn."

(45) Det er ikke kommet frem noe for Høyesterett som svekker dette inntrykket.

(46) Det sentrale spørsmålet er om også vilkåret i *bokstav b* - at "*adopsjon vil være til barnets beste*" - er oppfylt.

(47) Når det *gjelder hva som generelt ligger i dette vilkåret*, er det uttalt i flere høyesterettsdommer at det må foreligge sterke grunner for å samtykke til adopsjon mot de biologiske foreldres vilje. Det er videre på det rene at avgjørelsen skal skje etter en konkret vurdering. Men vurderingen må også bygge på generelle erfaringer - blant annet erfaringer fra barnpsykologisk eller barnpsykiatrisk forskning.

(48) Forholdet mellom generelle erfaringer og spesielle hensyn har vært omtalt i flere høyesterettsavgjørelser. I [Rt-1991-557](#) heter det på side 562 at avgjørelsen om fratakelse av foreldreansvar

"... må bero på en samlet og konkret vurdering av de kryssende hensyn. Noen av disse hensyn er av generell karakter; det vil si hensyn som vanligvis - men med varierende styrke - gjør seg gjeldende i slike saker, mens andre hensyn er spesielle for denne saken. Etter mitt syn kan det bare i begrenset utstrekning oppstilles generelle prinsipper om hvordan disse hensyn skal avveies mot hverandre."

(49) I [Rt-2001-14](#) på side 23 ble det uttalt:

"Det er altså hovedsakelig generelle erfaringssetninger bygd på at langvarige fosterforhold har best av å gå over i adopsjon, som taler for adopsjon i vårt tilfelle. Som utgangspunkt kan generelle antakelser - basert på sammenlignende undersøkelser av hvordan det er gått med fosterbarn som er adoptert i forhold til barn som ikke er det, eller som er tilbakeført til sine biologiske foreldre - ikke uten videre være avgjørende i et konkret tilfelle. I varierende grad vil slike generelle betraktninger måtte suppleres med spesifikke og individuelle forhold. I vår sak synes slike forhold i liten grad å være til stede."

(50) Etter min mening kan det ikke trekkes noe klart skille mellom generelle erfaringer og individuelle hensyn; generelle erfaringer kan være utformet mer eller mindre nyansert, for eksempel ut fra barnets alder ved fosterhjems plasseringen og hvor lenge plasseringen har vart og vil vare. Den sakkyndige i vår sak har uttrykt som en generell erfaring at

fosterhjemsforhold ikke er å foretrekke når det gjelder langvarig plassering av barn som er kommet til fosterhjemmet før de har etablert tilknytning til noen biologisk forelder; her er adopsjon det beste for barnets utvikling. Etter min mening må en slik generell, men nyansert, erfaring veie tungt. Men uansett må også individuelle momenter - som kan tale mot eller for adopsjon - vurderes opp mot de generelle erfaringene.

(51) I [Rt-2001-14](#) på side 22 ser det også ut til, med bakgrunn i praksis fra Den europeiske menneskerettighetsdomstol (EMD), å være stilt opp et krav om at samtykke til adopsjon mot foreldrenes vilje bare bør gis "i ekstraordinære tilfeller". Det er særlig vist til den første saken Adele Johansen mot Norge ([EMD-1990-17383](#)). Nå kan det reises tvil om et slikt krav følger av EMD-praksis, blant annet etter avvisningsavgjørelsen 10. oktober 2002 i den andre saken Adele Johansen mot Norge (Application no. 12750/02 ([EMD-2002-12750](#))). Jeg ser det i alle fall som uklart hva kravet nærmere skulle innebære; langvarige fosterhjems plasseringer vil gjerne forekomme nettopp når barnet er i en situasjon som man ellers vil betegne som ekstraordinær. Etter min mening kan det neppe utledes mer av EMDs praksis enn at adopsjon krever særlig tungtveiende grunner.

(52) Etter adopsjon får de biologiske foreldrene ikke lenger noe rettslig krav på samvær. Med bakgrunn i dette har lagmannsretten lagt til grunn at det som hovedregel ikke skal gis samtykke til adopsjon når det er ønskelig med samvær med biologiske foreldre. Det begrunnes særlig med en henvisning til St.meld.nr.40 (2001-2002) side 145, der en drøftelse avsluttes slik:

"I den omtalte rapporten blir det hevdet at adopsjonssamtykke etter barnevernlova ikkje bør gjevast i dei tilfella der ein ser det som bra for barnet å ha kontakt med sine biologiske foreldre. Barne- og familiedepartementet deler dette synspunktet og er oppteken av korleis ein best kan sikre at adopsjonssamtykke ikkje blir gjeve der det er ønskjeleg med samvær med biologiske foreldre. Det blir vurdert om ein skal gje retningslinjer for dette."

(53) Jeg legger liten vekt på denne uttalelsen. Den er ikke kommet i forbindelse med lovbehandling, og har dermed liten rettskildemessig verdi. Uttalelsen er dessuten unyansert, slik at det på ingen måte er klart at den også tar sikte på en situasjon der man legger til grunn at samvær vil bli gjennomført også etter en adopsjon. Verken lovens ordlyd eller Høyesteretts praksis taler for at adopsjon er utelukket fordi samvær med biologiske foreldre er ønskelig. Riktignok har Høyesterett i to dommer etter barnevernloven fra 1992 - [Rt-1997-534](#) og [Rt-2001-14](#) - nektet samtykke til adopsjon i to slike tilfeller. Men dommene, som begge ble avsagt under dissens 3-2, er ikke begrunnet med at adopsjon er rettslig utelukket i slike tilfeller. I dommen fra 1997 reiste flertallet sterk tvil om hvorvidt samvær faktisk ville bli gjennomført etter en adopsjon. Spørsmålet om samvær har vært sett som et moment i helhetsvurderingen av barnets beste.

(54) Når det gjelder de rettslige utgangspunktene, er jeg ellers enig med kommunen i at det følger av barnevernloven [§6-3](#) og barnekonvensjonen [artikkel 12](#) at barnets eget ønske har betydning.

(55) Videre har jeg vanskelig for å se at praksis etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon gir noe bidrag til løsningen av en sak som vår utover det som følger av norsk høyesterettspraksis. Avgjørelser der EMD har sett adopsjon som å være i strid med konvensjonen, gjelder saker som er lite sammenliknbare med vår. Og den nevnte avvisningsavgjørelsen i den andre saken Adele Johansen mot Norge viser at også EMD legger vekt på barnets eget ønske og på barnets spesielle behov for sikre og rolige livsbetingelser i fosterfamilien.

(56) Etter denne gjennomgåelsen av rettssituasjonen går jeg over til *vurderingen i vår sak*.

(57) Det er tale om en fosterhjemsplassing som har vart lenge og er ment å fortsette i lang tid, og C har ikke noen "tilknytning" i en snevrere forstand til sine biologiske foreldre. Jeg viser til det jeg har gjengitt fra den sakkyndiges utredning i drøftelsen av As omsorgsevne. Den generelle erfaringen som den sakkyndige har redegjort for, er at adopsjon i slike tilfeller er bedre for barnet enn fortsatt fosterhjemsforhold.

(58) At den generelle erfaringen er treffende også for vår sak, fremgår etter mitt syn av flere momenter, som har innbyrdes sammenheng. Etter det han var gjennom i sitt første leveår, er C et sårbart barn. Han ble født syv uker for tidlig, han ble utsatt for alvorlig omsorgssvikt, og han ble alvorlig mishandlet flere ganger, i en slik grad at han fikk hjerneblødning. I tillegg opplevde han belastningene med å bli flyttet flere ganger i de første månedene i sitt liv. Han har behov for trygghet, blant annet å være sikker på sin tilhørighet hos fosterforeldrene. Et problem her er at A har ønsket at C skulle bo hos hennes far med samboer, og det har vært stor uro omkring plasseringen hos fosterforeldrene. Man kan vanskelig se bort fra at den biologiske familien, og særlig As far med samboer, kan bidra til å skape fortsatt uro omkring C hvis han ikke blir adoptert.

(59) Trygghet på tilhørigheten er viktig for C i dag, og det kan bli enda viktigere for ham i ungdomsårene, når han blant annet skal forholde seg til at hans biologiske foreldre har en bakgrunn med narkotikamisbruk og for faren også kriminalitet. Jeg viser til det den sakkyndige uttaler om dette:

"C betegnes av alle som et trygt barn, selv om jeg også oppfattet han som litt liten og forsiktig. Det er verdt å merke seg tilsynsførerens uttalelse om at hun som helsesøster fremdeles så på ham som en sårbar gutt som hun er bekymret for, men at bekymringen ikke utløses så lenge han er hos sine fosterforeldre. Dette er også min vurdering; hans til dels dramatiske start i livet som prematur med påfølgende omsorgssvikt og livstruende mishandling gjør at han er sårbar, men at det først er

når belastningene kommer at sårbarheten kommer til syne. I denne sammenheng har hvem det var som sto for mishandlingen ingen betydning. Det er hvilke erfaringer han har gjort som teller.

Uansett hans trygghet i fosterfamilien i dag, vil adopsjon være en ekstra beskyttelsesfaktor. Denne kan han komme til å trenge i årene fremover da ungdomstiden psykologisk sett er en periode der tidlig problematikk og erfaringer lettere kommer til overflaten og må handskes med. Han skal også etter hvert forholde seg til narkotika og kriminalitet. Jeg vil sterkt vektlegge betydningen av absolutt emosjonell trygghet når han skal fortelles/får kjennskap til at både moren og faren har vært belastede rusmisbrukere, at de går på metadon, at han har vært utsatt for grov mishandling og at foreldrene mistenkes for dette, og at faren har sonet til sammen mer enn 6 år i fengsel. Dette skal integreres i hans selvoppfatning/identitet."

(60) Partene er uenige om i hvilken grad C selv ønsker adopsjon, og barnets ønske er som nevnt et moment i helhetsvurderingen av barnets beste. Nå er det ikke enkelt for en niåring å få tak i forskjellen mellom å være adoptert og å være i fosterhjem. Men C har i alle fall sagt til den sakkyndige at han vil at fosterforeldrene skal bestemme alt, også når han skal treffe moren og halvbroren, slik at barnevernet ikke skal ha med samværet å gjøre. Og jeg er enig med den sakkyndige i at det i Cs situasjon kan være naturlig å se det som uttrykk for et ønske om å bli adoptert.

(61) Dette leder naturlig over til spørsmålet om samvær med biologisk familie. Det er ikke uenighet om at samvær er ønskelig, særlig med Cs mor og halvbror. Ved adopsjon vil ikke de biologiske foreldrene lenger ha noen juridisk rett til samvær, og dette kan tale mot adopsjon, slik det har gått frem foran i drøftelsen av de rettslige utgangspunktene. Men i vår sak har fosterforeldrene gitt biologisk familie adgang til samvær langt utover det som det har vært rettslig krav på, både når det gjelder personkretsen og omfanget av samværet. A har tidligere i perioder ikke vært i stand til å gjennomføre samvær, men det kan selvsagt ikke bebreides fosterforeldrene. B, som også er tilkjent samværsrett, har ikke ønsket å benytte seg av retten så lenge hans tilværelse har vært preget av narkotika og kriminalitet. Hans mor og besteforeldre har derimot fått et godt forhold til fosterforeldrene, og holder kontakt med dem og C.

(62) A har reist tvil om fosterforeldrene vil være åpne for samvær også etter en eventuell adopsjon. Både fylkesnemnda, tingretten, lagmannsretten og de sakkyndige som har hørt fosterforeldrene, har vært klare på at denne åpenheten for samvær vil fortsette; tingretten uttalte det "med stor sikkerhet, grensende opp til absolutt visshet". Jeg er enig i at dette må legges til grunn, slik at det ikke har stor betydning i vurderingen av Cs beste at den juridiske retten til samvær faller bort ved adopsjon.

(63) A kan likevel føle en uro omkring samværs spørsmålet, og i alle fall kan det følelsmessig være tungt for henne om C blir adoptert. Hun har anført at dette i tilfelle kan gå ut over C. Jeg mener at dette momentet imot adopsjon ikke kan veie opp for det som taler

for at adopsjon er til Cs beste. Jeg viser også til at As kontakt i metadonprosjektet gir uttrykk for at hun nå "har modne strategier for å håndtere motgang".

(64) Jeg peker endelig på at det har gått frem at B nå ønsker at C skal bli adoptert av fosterforeldrene. Både fylkesnemnda og tingretten gir uttrykk for at dette er etter en reflektert vurdering ut fra guttens beste, og jeg ser ikke noen grunn til å tvile på det.

(65) Som det har gått frem, er mitt syn at fylkesnemndas vedtak om å frata foreldrene foreldreansvaret og gi samtykke til adopsjon må opprettholdes. Jeg vil gjengi den sakkyndiges avslutningsord om hva samfunnet kan formidle til C gjennom dommen i Høyesterett; et samtykke til adopsjon innebærer "å anerkjenne hans fulle rett til å være barn av sine foreldre":

"En beslutning om at han fortsatt skal være fosterbarn formidler til han at de som for han alltid har vært og er hans foreldre og som han har etablert sin tidlige tilknytning og sin tilhørighet til, fortsatt bør være under kontroll av barneverntjenesten/det offentlige og at de ikke blir regnet som hans riktige foreldre av samfunnet, men fosterforeldre på oppsigbar avtale. De biologiske foreldrene som misbrukte narkotika og som kan ha utsatt han for alvorlig mishandling, og som han ikke har etablert tilknytning til, regnes fortsatt av samfunnet som hans ordentlige foreldre hvis rettigheter skal beskyttes. Blir resultatet tillatelse til adopsjon, kan det formidle til han at den urett som ble begått mot han som spedbarn rettes opp på den eneste måten som nå er mulig, nemlig å anerkjenne hans fulle rett til å være barn til sine foreldre."

(66) Jeg stemmer etter dette for denne dom:

Tingrettens dom stadfestes.

(67) Dommer **Stang Lund:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(68) Dommer **Tønder:** Likeså.

(69) Dommer **Skoghøy:** Likeså.

(70) Dommer **Gjølstad:** Likeså.

(71) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

dom:

Tingrettens dom stadfestes.